

BOSNA i HERCEGOVINA VIJEĆE MINISTARA Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje		БОСНА и ХЕРЦЕГОВИНА САВЈЕТ МИНИСТАРА Агенција за предшколско, основно и средње образовање
---	---	---

**Instrumentarij za vrednovanje i samovrednovanje
kvaliteta rada osnovne škole**

Izdavač:

Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje

Za izdavača:

Maja Stojkić , direktorica Agencije

Alisa Ibraković, zamjenica direktorice – rukovoditeljica Područne jedinice Sarajevo

**Instrumentarij za vrednovanje i samovrednovanje
kvaliteta rada osnovne škole****Voditeljica projekta:**

Branka Popić, stručna savjetnica za društvene nauke i umjetnost Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje

Konsultant:

Nedžada Faginović

**Učesnici u izradi Instrumentarija za vrednovanje i samovrednovanje
kvaliteta rada osnovne škole:**

Radna grupa (Anex 1)

Urednica:

Branka Popić

Lektura:

Jasminka Nalo

DTP:

Branka Zvečevac

Dizajn:

Jordan Studio, Sarajevo

Tiraž:

900 primjeraka

Štampa:

Blicdruk, Sarajevo

Sadržaj

Uvod	5
Školska klima	6
Saradnja sa Vijećem roditelja i Vijećem učenika.....	6
Menadžment škole.....	6
Kompetencije nastavnika.....	7
Metodologija za korištenje indikatora.....	7
Sistem ocjenjivanja i deskriptori.....	8
Podaci o školi	
Kriteriji i indikatori vrednovanja kvaliteta 'Školske klime'	
Kriteriji i indikatori vrednovanja kvaliteta 'Saradnja sa Vijećem roditelja i Vijećem učenika'	
Kriteriji i indikatori vrednovanja kvaliteta 'Školskog menadžmenta'	
Kriteriji i indikatori vrednovanja kvaliteta 'Kompetencije nastavnika'	

UVOD

U tradicionalnom poimanju obrazovanja težilo se tome da se postignuće učenika posmatra kao nešto što ovisi isključivo o intelektualnim sposobnostima učenika u kombinaciji s njegovom motivacijom za učenje. Iako je ovo još uvijek prihvaćeno mišljenje kojim se objašnjavaju razlike u ishodima obrazovanja svakog učenika, moderna psihološka i pedagoška istraživanja su pokazala da je potrebna daleko sofisticiranija i kompleksnija analiza ukoliko nastavnici žele u potpunosti shvatiti naočigled izražene razlike u učeničkim postignućima u učenju. Stoga je sve jača svijest među pripadnicima prosvjetne profesije o brojnim i različitim faktorima koji direktno i indirektno utiču na spremnost za učenje, motivaciju i ishode.

Ovaj instrumentarij nudi okvir za praćenje i vrednovanje različitih faktora koji direktno ili indirektno utiču na proces učenja i ishode školske zajednice kao cjeline. Različiti konteksti identifikuju različite faktore uticaja i njihova identifikacija treba da predstavlja konvencionalni dogovor svih strana uključenih u proces obrazovanja. Dogovorene oblasti koje se, u kontekstu praćenja i vrednovanja kvaliteta osnovnog obrazovanja u školama BiH, prate i vrednuju pomoću ovog instrumentarija su:

1. Školska klima
2. Saradnja sa vijećem roditelja i vijećem učenika
3. Menadžment škole
4. Kompetencije nastavnika¹

Navedene kategorije odražavaju međusobne odnose i uticaje između nosioca obrazovnog procesa, njegovih učesnika i okruženja u kojem se proces odvija. Veliki dio sveukupne ocjene kvaliteta školske zajednice i njenih ishoda, svakako čine kvalitet sadržaja (relevantnost kurikuluma) i nivo učeničkih postignuća. Za praćenje i vrednovanje ova dva aspekta obrazovnog procesa koriste se drugi mehanizmi i procedure koji nisu dio ovog instrumentarija.

U svrhu djelotvorne primjene instrumentarija potrebno je naglasiti sljedeće:

- Ovim instrumentarijem se vrednuje školska zajednica u cjelini,
- Indikatori su podložni revidiranju, što je uslovljeno promjenama u okruženju i trendovima, što zahtijeva da se periodično vrši pregled odnosno revizija i kategorija i indikatora.

Školska klima

U sveukupnom vrednovanju kvaliteta škole, školska klima se posmatra kao jedan indikator, ili, bolje reći, oblast. Ona predstavlja kompleksne odnose vezane za proces nastavnih i vannastavnih aktivnosti, podrazumijevajući više mjerljivih indikatora. Kompleksnost indikatora školske klime je određena prirodom odgojno obrazovnog procesa, kao sociološke kategorije, ali i profilom učesnika koji čine školsku zajednicu i koji direktno, ili indirektno, učestvuju u kreiranju školske klime. Ti učesnici su: učenici, nastavnici, direktor, pomoćnik direktora, sekretar, bibliotekar, pedagog, psiholog, socijalni radnik, defektolog, predstavnici lokalne zajednice, školski policajac, pomoćno osoblje, domar, ložič, vozač, kuhar, roditelji/staratelji.

---

¹ Kategorija 'kompetencije nastavnika' u Instrumentariju uključuje generičke indikatore. Indikatori za mjerenje kompetencija nastavnika u okviru njihove specifične oblasti, odnosno, predmeta svakako moraju biti vezani za tu oblast (npr. matematiku, geografiju, itd.), te se u njihovoj razradi trebaju koristiti definisani standardi učeničkih postignuća u tim oblastima.

Saradnja sa vijećem roditelja i vijećem učenika

Savjetodavno školsko tijelo koje zastupa prava, stavove i interese roditelja/staratelja, prema upravljačkim i stručnim tijelima u školi, kao i prema široj zajednici, je vijeće roditelja². Vijeće roditelja provodi aktivnosti iz djelokruga svog rada po zakonskim propisima, općim aktima škole i pravilniku o radu vijeća roditelja. Predstavnici vijeća roditelja trebaju biti obrazovani za kvalitetno učestvovanje u planiranju i provođenju aktivnosti koje će doprinijeti razvoju škole u oblastima odgojno obrazovnog procesa, sigurnog odgojno obrazovnog okruženja, i demokratskog učešća u školskom životu. Školska tijela bi trebala da posjeduju bazu podataka o svom radu i rezultatima u vidu propisanog arhiviranja i čuvanja dokumenata. Školski pravilnici uključuju mjere za članove školskih tijela koji sprečavaju transparentnost i dostupnost informacijama.

Savjetodavno školsko tijelo koje zastupa prava, stavove i interese učenika/učenica prema upravljačkim i stručnim tijelima u školi, kao i prema široj zajednici je Vijeće učenika³. Odabir predstavnika učenika trebao bi da bude široko zastupljen, na način da učenici svih odjeljenja imaju mogućnost delegiranja svog predstavnika. Vijeće učenika provodi aktivnosti iz djelokruga svog rada shodno zakonskim propisima, općim aktima škole, i pravilniku o radu vijeća učenika. Predstavnici vijeća učenika trebaju biti edukovani za kvalitetno učešće u planiranju i provođenju aktivnosti koje će doprinijeti razvoju škole u oblastima odgojno obrazovnog procesa, sigurnog odgojno obrazovnog okruženja, i demokratskog učešća u školskom životu.

Otvorena i stalna saradnja roditelja/staratelja odnosno učenika/učenica i škole u velikoj mjeri utiče na ukupni kvalitet i ishode školske zajednice. Instrumentarij je identifikovao neke od osnovnih indikatora koji mogu pomoći u mjerenju kvaliteta te saradnje.

Menadžment škole

Veoma važan element u radu školske zajednice jeste školski menadžment. Zakoni kojima se reguliše oblast obrazovanja u BiH ne prepoznaju menadžment škole na način koji nalazimo u praksi modernih obrazovnih sistema. Zakon prepoznaje i reguliše organe upravljanja i rukovođenja školom, odnosno, školski odbor i direktora škole, sa podijeljenim funkcijama u radu školske zajednice⁴. Bez obzira na koncept, riječ je o istom cilju, a to je razvoj i poboljšanje kvaliteta obrazovanja u školskoj zajednici, i šire. Ako želimo da u skorijoj budućnosti imamo još uspješnije škole, te ako nastojimo da dobijemo uspješne i dobre rukovodioce, moramo se suočiti sa zahtjevima okruženja, novih trendova, novih principa rada i težnji ka boljim i uspješnijim promjenama. Da bi kvalitetno obavljali svoju funkciju, direktori bi morali posjedovati liderske karakteristike ličnosti i menadžerske sposobnosti, morali bi imati integrisana znanja i vještine iz psihologije i pedagogije, ali i ekonomije, prava i odnosa sa javnošću, kao i spremnost u komuniciranju sa svim članovima školske zajednice i partnerskim institucijama.

Demokratski menadžment u školi se bazira na saradnji, konsultacijama, prijedlozima člana organizacije ili radnih grupa⁵. Upravo ove postavke su bile polazište za identifikaciju kriterija i indikatora za vrednovanje i evaluaciju kvaliteta ove oblasti u radu školske zajednice.

---

² Okvirni zakon o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini, Član 53.

³ Okvirni zakon o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini, Član 54.

⁴ Okvirni zakon o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini, Član 50. Član 51.Član 52.

⁵ Reforma opšteg obrazovanja u BiH 2005 "Smjernice za razvoj škole"

Kompetencije nastavnika

Pitanje kompetencija je složeno, samo po sebi, a kada se radi o nastavnicima ono je još kompleksnije. Najčešća definicija kompetencija jeste da one predstavljaju kombinaciju znanja, vještina i stavova, vrijednosti i navika koje omogućavaju pojedincu da aktivno i efikasno djeluje u određenoj situaciji, odnosno svojoj profesiji. Polazeći od činjenice da nastavnik ima ključnu ulogu u realizaciji nastavnog procesa i individualnom razvoju učenika, identifikovanje kompetencija nastavnika je veoma važno. U kontekstu razvoja ekonomije i društva u 21. vijeku, a u cilju razvoja školske zajednice i njene sposobnosti da odgovori potrebama tog razvoja u Evropskoj uniji, identifikovane su sljedeće kompetencije nastavnika:

- a) Osposobljenost za nove načine rada u učionici
- b) Osposobljenost za nove radne zadatke izvan učionice, u školi i sa socijalnim partnerima
- c) Osposobljenost za razvijanje novih kompetencija, i novog znanja kod učenika
- d) Razvijanje sposobnosti učenika za cjeloživotno učenje u društvu znanja
- e) Razvijanje vlastite profesionalnosti
- f) Upotreba informaciono komunikacione tehnologije⁶

Ovaj instrumentarij nudi školskim zajednicama i svim zainteresiranim stranama, indikatore koji mogu pomoći u vrednovanju kompetencija nastavnika u segmentima koji su zajednički svakoj školskoj zajednici, bez obzira na predmetne oblasti i kurikulum.

Metodologija za korištenje indikatora

U cilju sistemskog i dosljednog procesa vrednovanja i samovrednovanja, škola formira tim zadužen za provođenje aktivnosti koje se odnose na samovrednovanje i vrednovanje. Tim osmišljava plan rada za sprovođenje samovrednovanja. Plan uključuje cilj, metodologiju, učesnike i vremenski okvir. Smjernice za izradu plana predlaže Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje. Po usaglašavanju plana, tim upoznaje sve učesnike školske zajednice o planiranom procesu samovrednovanja. Po okončanom procesu samovrednovanja, tim piše izvještaj čija struktura treba da odražava elemente plana.

Instrumentarij za samovrednovanje daje školi prostor da samostalno, ili uz usmjeravanje, uputstva i savjet, od strane prosvjetnih inspektora, odnosno, stručnih savjetnika, navede prioritete i inicijative koje smatra prikladnim za povećanje nivoa kvaliteta pojedinačnih indikatora.

Instrument za vrednovanje i samovrednovanje je dostupan u štampanoj i elektronskoj verziji⁷.

---

⁶ Profesionalni razvoj nastavnika u Crnoj Gori, Zavod za školstvo Crna Gora, Podgorica, 2010

⁷ Infomacija o obrascima dostupna je u Agenciji za predškolsko osnovno i srednje obrazovanje, ili na web stranici www.aposo.gov.ba

Sistem ocjenjivanja i deskriptori

Sistem ocjenjivanja indikatora uključuje numeričke ocjene od 1 (jedan) do 3 (tri), kao i deskriptore⁸ koji pomažu u odabiru numeričke ocjene.

<i>Numerička ocjena</i>	<i>Deskriptor</i>
1	Škola ima dokumentovane inicijative i mjere vezane za predmetni indikator; tokom vrednovanja škola je prezentirala dokaze o opredijeljenosti i provođenju postizanja kvaliteta u ovoj oblasti
2	Škola može djelimično dokumentovati i argumentovano potvrditi da su inicirane i realizovane određene aktivnosti koje su imale za cilj poboljšanje kvaliteta; škola je svjesna da postoje određeni nedostaci i posjeduje plan i preporuke za unapređenje
3	Škola ne može dokumentovati, niti potvrditi, da radi na poboljšanju kvaliteta

Napomena:

Prije popunjavanja tabele preporučuje se pregled svih tabela i analiza indikatora, za identifikovane kriterije, te prikupljanje materijala za verifikaciju. Za svaki indikator, za koji škola posjeduje materijal, kako bi dokumentovala, odnosno, verificirala inicijative i mjere u cilju osiguranja kvaliteta, upisuje se ocjena, u krajnjoj desnoj koloni. Izvori verifikacije mogu biti zapisnici sa sastanka vijeća roditelja, fotografije sa manifestacija, radovi nastavnika i učenika, rezultati anketa, intervjuja, različite vrste portfolia, i sl.

---

⁸ Opisi se odnose na oblasti, odnosno, indikatore koji su predmet analize i vrednovanja

Podaci o školi

1.	Naziv škole						
2.	Zvanični referentni broj škole						
3.	Ime i prezime direktora						
4.	Adresa škole						
5.	Telefonski broj	6. Broj faksa			7. E-mail adresa:		
8.	Adresa web stranice (ako je bitno)						
9.	Vrsta škole						
10.	Starosna dob učenika	Najmlađi				Najstariji	
11.	Broj upisanih učenika	Djevojčice		Dječaci		Ukupno	
12.	Ime i prezime predsjednika Školskog odbora	13. Telefonski broj predsjednika Školskog odbora:					
14.	Broj zvanično registrovanih učenika s posebnim potrebama u učenju	Djevojčice		Dječaci		Ukupno	
15.	Broj učenika kojima je maternji jezik , jezik manjina	Djevojčice		Dječaci		Ukupno	
16.	Broj osoblja zaposlenog u školi	uposlenica		uposlenika		Ukupno	
17.	Broj nastavnika	Nastavnica		Nastavnika		Ukupno	
18.	Broj ostalog plaćenog osoblja (uključujući asistente u razredu, asistente nastavnika, savjetnike i druge stručnjake)	Nastavnica-pomoćnica		Nastavnik - pomoćnik		Ukupno	
19.	Ime i prezime domara	20. Telefonski broj domara:					

Pripadnost jednom od konstitutivnih naroda BiH	Djevojčice	Dječaci	Zene	Muskaraci
Bošnjaci				
Hrvati				
Srbi				
Nacionalne manjine ⁹ Dodati polje i podatke za svaku od nacionalnih manjina, čiji je pripadnik/ca evidentiran u školi				

⁹: http://bs.wikipedia.org/wiki/Bosna_i_Hercegovina Nacionalne manjine u Bosni i Hercegovini: Albanci, Crnogorci, Česi, Italijani, Jevreji, Jugosloveni, Mađari, Makedonci, Nijemci, Poljaci, Romi, Rumuni, Rusi, Rusini, Slovaci, Slovenci, Turci, Ostali

Kriteriji i indikatori za vrednovanje i samovrednovanje kvaliteta 'Školske klime'

1. Poštivanje etičkog kodeksa i drugih normi ponašanja u školi				
Upišite X ispod ocjene koja najbliže opisuje dole navedene indikatore	1	2	3	Navesti izvor verifikacije (npr. zapisnici, fotografije, radovi...)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Škola posjeduje Etički kodeks 2. Etički kodeks dostupan svim članovima školske zajednice 3. Svaki slučaj kršenja etičkog kodeksa na vrijeme identifikovan 4. Škola posjeduje pravilnik o ponašanju učenika i zaposlenih 5. Kućni red škole na vidnom mjestu 6. Škola posjeduje Pravilnik o nagrađivanju i pohvaljivanju 7. Škola ima Program ličnog i socijalnog razvoja učenika 8. Evidencija za podsticanje odgovornosti učenika 9. Evidencija o načinu promovisanja pozitivnog ponašanja učenika 10. Evidencija o načinu reagovanja i mjerama za suzbijanje neprihvatljivog ponašanja učenika 11. Evidencija o uključivanju učenika u neposredno društveno okruženje 12. Postoji pravilnik o sigurnosti učenika 13. Procedure za sprečavanje i reagovanje u slučaju vršnjačkog nasilja, 14. Panoi, edukativni poster i evidencija o planiranim i organizovanim akcijama radi promovisanja „zdravog načina života“ 15. Evidencija saradnje škole sa zdravstvenom službom 				
Upišite prosječnu ocjenu za 'Poštivanje etičkog kodeksa i drugih normi ponašanja u školi' (prosječna ocjena predstavlja zbir svih numeričkih ocjena podijeljen sa ukupnim brojem indikatora)				
Da li škola ima plan i prioritete djelovanja, u svrhu poboljšanja ocjene pojedinih indikatora; ako ima, ukratko ih navedite u donjem polju				

2. Prostor unutar škole i njenog okruženja kao bitan aspekt ukupne školske klime				
Upišite X ispod ocjene koja najbliže opisuje dolje navedene indikatore	1	2	3	Navesti izvor verifikacije (npr. zapisnici, fotografije, radovi...)
1. Školski ambijent je siguran i prijatan za rad i život članova školske zajednice 2. Dvorište škole uredno i održavano 3. Svi članovi školske zajednice doprinose ugodnom i sigurnom prostoru unutar škole 4. Rad Ekološke sekcije na uređivanju školskog prostora 5. Sportsko rekreativni tereni se redovno održavaju i kontroliše se njihova sigurnost 6. Održavanje sanitarnih prostora u školi				
Upisati prosječnu ocjenu za 'Prostor unutar škole i njenog okruženja kao bitan aspekt ukupne školske klime' (prosječna ocjena predstavlja zbir svih numeričkih ocjena podijeljen sa ukupnim brojem indikatora)				
Da li škola ima plan i prioritete djelovanja, u svrhu poboljšanja ocjene pojedinih indikatora; ako ima, ukratko ih navedite u donjem polju				

3. Komunikacija unutar školske zajednice				
Upišite X ispod ocjene koja najbliže opisuje dolje navedene indikatore	1	2	3	Navesti izvor verifikacije (npr. zapisnici, fotografije, radovi...)
1. Školska zajednica ima definisane pravce komunikacije 2. Članovi školske zajednice su upoznati sa konceptom komunikacije 3. Škola organizovano radi na razvoju komunikacije i unapređenju vještina komunikacije kod svih članova školske zajednice 4. Članovi školske zajednice učestvuju u javnim debatama organizovanim u školama, lokalnoj zajednici, i šire 5. Vijeće učenika radi na razvoju i poboljšanju komunikacije				
Upisati prosječnu ocjenu za 'Komunikacija unutar školske zajednice' (prosječna ocjena predstavlja zbir svih numeričkih ocjena podijeljen sa ukupnim brojem indikatora)				
Da li škola ima plan i prioritete djelovanja, u svrhu poboljšanja ocjene pojedinih indikatora; ako ima, ukratko ih navedite u donjem polju				

4. Posvećenost školske zajednice obilježavanju dana škole i ostalih kulturno-sportskih manifestacija				
Upišite X ispod ocjene koja najbliže opisuje dolje navedene indikatore	1	2	3	Navesti izvor verifikacije (npr. zapisnici, fotografije, radovi...)
1. Promovisanje kulturnih vrijednosti i aktivnosti kroz sistem obrazovanja, i putem medija ¹⁰ 2. Godišnji plan škole uključuje aktivnosti za obilježavanje dana škole 3. Škola ima tim zadužen za osmišljavanje i realizaciju obilježavanja dana škole 4. Pripreme za obilježavanje dana škole i ostalih manifestacija uključuju sve članove školske zajednice 5. Realizacija obilježavanja dana škole uključuje sve članove školske zajednice 6. Kulturna i sportska dešavanja uključena u godišnji plan rada škole 7. Kulturno sportske manifestacije animiraju cijelu lokalnu zajednicu 8. Lokalni mediji prate obilježavanje dana škole i kulturno sportske manifestacije				
Upisati prosječnu ocjenu za 'Posvećenost školske zajednice obilježavanju dana škole i ostalih kulturno-sportskih manifestacija' (prosječna ocjena predstavlja zbir svih numeričkih ocjena podijeljen sa ukupnim brojem indikatora)				
Da li škola ima plan i prioritete djelovanja, u svrhu poboljšanja ocjene pojedinih indikatora; ako ima, ukratko ih navedite u donjem polju				
<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>				

¹⁰ Akcioni plan za implementaciju Strategije kulturne politike u BiH, www.mcp.gov.ba/org. Jedinice/ sektor nauka kultura/pravni okvir (strategije)

5. Saradnja i umrežavanje sa drugim školskim zajednicama, studijske posjete, izleti i ekskurzije				
Upišite X ispod ocjene koja najbliže opisuje dolje navedene indikatore	1	2	3	Navesti izvor verifikacije (npr. zapisnici, fotografije, radovi...)
1. Škola ima formalno uspostavljenu saradnju sa drugom/im školskom zajednicom/cama 2. Škola učestvuje u projektima sa drugim školskim zajednicama 3. Minimalno 70% kulturnih institucija u BiH je programski povezano, u sklopu barem jedne inicijative, sa osnovnoškolskim obrazovnim ustanovama, u zavisnosti od postojanja istih u relevantnoj zajednici ¹¹ 4. Nastavno osoblje aktivno u stručnim udruženjima kantona, entiteta, države i regije 5. Škola aplicira na projekte koji uključuju studijske posjete, izlete, ekskurzije, simpozijume i seminare 6. Nastavno osoblje škole ostvaruje saradnju, kroz stručne aktive, sa nastavnicima istih, odnosno, različitih predmeta 7. Škola je umrežena u virtualnu mrežu škola putem interneta, odnosno, web stranice 8. Škola učestvuje u sportskim manifestacijama lokalnog, regionalnog, entitetskog i državnog karaktera				
Upisati prosječnu ocjenu za 'Saradnja i umrežavanje sa drugim školskim zajednicama, studijske posjete/izleti/ekskurzije' (prosječna ocjena predstavlja zbir svih numeričkih ocjena podijeljen sa ukupnim brojem indikatora)				
Da li škola ima plan i prioritete djelovanja, u svrhu poboljšanja ocjene pojedinih indikatora; ako ima, ukratko ih navedite u donjem polju				
<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>				

¹¹Akcioni plan za implementaciju Strategije kulturne politike u BiH, www.mcp.gov.ba/org. Jedinice/sektor nauka kultura/pravni okvir (strategije)

Kriteriji i indikatori za vrednovanje i samovrednovanje kvaliteta 'Saradnja škole sa Vijećem roditelja i Vijećem učenika'

1. Forme saradnje sa Vijećem roditelja				
Upišite X ispod ocjene koja najbliže opisuje dolje navedene indikatore	1	2	3	Navesti izvor verifikacije (npr. zapisnici, fotografije, radovi...)
1. Škola ima plan rada sa vijećem roditelja 2. Škola se pridržava plana i programa rada sa vijećem roditelja 3. Škola sarađuje sa vijećem roditelja u osmišljavanju projekata 4. Škola sarađuje sa vijećem roditelja u realizaciji projekata 5. Vijeće roditelja učestvuje u realizaciji svih manifestacija i događaja 6. Škola osigurava uslove i pruža podršku radu vijeća roditelja 7. Škola uključuje vijeće roditelja u diskusije o NPP 8. Škola potiče komunikaciju vijeća roditelja i diskusije o udzbenicima 9. Škola uključuje vijeće roditelja u organizaciji rada sekcija				
Upisati prosječnu ocjenu za kriterij 'Forme saradnje sa Vijećem roditelja' (prosječna ocjena predstavlja zbir svih numeričkih ocjena podijeljen sa ukupnim brojem indikatora)				
Da li škola ima plan i prioritete djelovanja, u svrhu poboljšanja ocjene pojedinih indikatora; ako ima, ukratko ih navedite u donjem polju				

2. Forme saradnje sa Vijećem učenika				
Upišite X ispod ocjene koja najbliže opisuje dolje navedene indikatore	1	2	3	Navesti izvor verifikacije (npr. zapisnici, fotografije, radovi...)
1. Škola ima plan rada sa vijećem učenika 2. Škola se pridržava plana rada sa vijećem učenika 3. Škola saraduje sa vijećem učenika u osmišljavanju projekata 4. Škola saraduje sa vijećem učenika u realizaciji projekata 5. Vijeće učenika učestvuje u realizaciji svih manifestacija i događaja 6. Škola osigurava uslove i pruža podršku radu vijeća učenika 7. Škola uključuje vijeće učenika u diskusije o NPP, u dijelovima za koje je škola nadležna 8. Škola uključuje vijeće učenika u organizaciju rada sekcija 9. Škola podstiče vijeće učenika da učestvuje u radu nastavničkog vijeća 10. Predstavnici savjeta učenika učestvuju u radu školskog odbora 11. Savjet učenika učestvuje u izboru koordinatora i profesora za kontakt sa savjetom učenika				
Upisati prosječnu ocjenu za kriterij 'Forme saradnje sa Vijećem učenika' (prosječna ocjena predstavlja zbir svih numeričkih ocjena podijeljen sa ukupnim brojem indikatora)				
Da li škola ima plan i prioritete djelovanja, u svrhu poboljšanja ocjene pojedinih indikatora; ako ima, ukratko ih navedite u donjem polju				

Kriteriji i indikatori za vrednovanje i samovrednovanje kvaliteta 'Školskog menadžmenta'

1. Razvojni plan škole				
Upišite X ispod ocjene koja najbliže opisuje dolje navedene indikatore	1	2	3	Navesti izvor verifikacije (npr. zapisnici, fotografije, radovi...)
1. Proces izrade razvojnog plana i godišnjeg plana rada škole je transparentan i uključuje sve članove školske zajednice 2. Razvojni plan škole uključuje elemente strateškog planiranja 3. Razvojni plan škole usklađen sa planovima razvoja lokalne zajednice 4. Razrađen sistem praćenja realizacije planova				
Upisati prosječnu ocjenu za kriterij 'Razvojni plan škole' (prosječna ocjena predstavlja zbir svih numeričkih ocjena podijeljen sa ukupnim brojem indikatora)				
Da li škola ima plan i prioritete djelovanja, u svrhu poboljšanja ocjene pojedinih indikatora; ako ima, ukratko ih navedite u donjem polju				

2. Uloga menadžmenta škole zasnovana na poštivanju ljudskih prava i transparentnom radu				
Upišite X ispod ocjene koja najbliže opisuje dolje navedene indikatore	1	2	3	Navesti izvor verifikacije (npr. zapisnici, fotografije, radovi...)
1. U procesu zapošljavanja poštuje politiku nediskriminacije 2. Menadžment ima razrađen program rada koji se odnosi na pripravnike i nove uposlenike 3. Menadžment ima plan posjeta časovima 4. Menadžment redovno prati i analizira nastavni proces 5. Menadžment identifikuje potrebe i razvija plan stručnog usavršavanja odgojno obrazovnih radnika 6. Menadžment razvija plan profesionalnog razvoja 7. Menadžment predlaže i realizuje mjere unapređenja 8. Menadžment poštuje i provodi mjere osiguranja bezbjednosti 9. Menadžment radi na unapređenju kvaliteta komunikacije na svim nivoima 10. Menadžment potiče na inovativnost 11. Menadžment potiče na kvalitet i odgovornost 12. Menadžment racionalno upravlja budžetskim i drugim sredstvima				
Upisati prosječnu ocjenu za kriterij 'Funkcija menadžmenta škole bazirana na poštivanju ljudskih prava i transparentnom radu' (prosječna ocjena predstavlja zbir svih numeričkih ocjena podijeljen sa ukupnim brojem indikatora)				
Da li škola ima plan i prioritete djelovanja, u svrhu poboljšanja ocjene pojedinih indikatora; ako ima, ukratko ih navedite u donjem polju				

3. Menadžment i učešće u procesu donošenja odluka				
Upišite X ispod ocjene koja najbliže opisuje dolje navedene indikatore	1	2	3	Navesti izvor verifikacije (npr. zapisnici, fotografije, radovi...)
1. Menadžment, u procesu donošenja odluka, pruža priliku članovima školske zajednice da se upoznaju sa tematikom i daju svoje prijedloge, u primjerenom slučaju 2. Menadžment pravovremeno donosi odluke 3. Menadžment dosljedno provodi odluke školskog odbora 4. Menadžment redovno kontaktira relevantne članove školske zajednice 5. Podrška projektima povezivanja kulturnih ustanova sa obrazovnim ustanovama i razvoj zajedničkih programa ¹²				
Upisati prosječnu ocjenu za kriterij 'Menadžment i participatorni proces donošenja odluka' (prosječna ocjena predstavlja zbir svih numeričkih ocjena podijeljen sa ukupnim brojem indikatora)				
Da li škola ima plan i prioritete djelovanja, u svrhu poboljšanja ocjene pojedinih indikatora; ako ima, ukratko ih navedite u donjem polju				

¹² Akcioni plan za implementaciju Strategije kulturne politike u BiH, www.mcp.gov.ba/org. Jedinice/ sektor nauka kultura/pravni okvir (strategije

Kriteriji i indikatori za vrednovanje i samovrednovanje kvaliteta 'Kompetencije nastavnika'

1. Planiranje, organizacija i praćenje postignuća učenika				
Upišite X ispod ocjene koja najbliže opisuje dolje navedene indikatore	1	2	3	Navedi izvor verifikacije (npr. zapisnici, fotografije, radovi...)
1. Nastavnici planiraju strukturu, ciljeve i izvođenje nastave zasnovane na ishodima učenja 2. Nastavnici koriste metode i oblike rada koji su u skladu sa mogućnostima učenika i uslovima rada 3. Nastavnici koriste odobrene udžbenike i upućuju na druge relevantne izvore 4. Nastavnici vrednuju rad i zalaganje učenika u skladu sa definisanim učeničkim postignućima(gdje je to primjenljivo) 5. Nastavnici sprovode periodične evaluacije vladanja i zostanaka učenika, dajući preporuke za poboljšanje 6. Nastavnici poštuju prava učenika				
Upisati prosječnu ocjenu za ' Planiranje, organizacija i praćenje postignuća učenika' (prosječna ocjena predstavlja zbir svih numeričkih ocjena podijeljen sa ukupnim brojem indikatora)				
Da li škola ima plan i prioritete djelovanja, u svrhu poboljšanja ocjene pojedinih indikatora; ako ima, ukratko ih navedite u donjem polju				

2. Stručno usavršavanje i profesionalni razvoj				
Upišite X ispod ocjene koja najbliže opisuje dolje navedene indikatore	1	2	3	Navesti izvor verifikacije (npr. zapisnici, fotografije, radovi...)
1. Nastavnici iskazuju potrebe za stručnim usavršavanjem 2. Razvijeni programi obuke nastavnika iz oblasti izgradnje kreativnih sadržaja ¹³ 3. Nastavnici aktivno učestvuju u radu stručnih aktiva 4. Nastavnici rade na razvoju vještina komunikacije (učionica, škola, lokalna zajednica, mediji) 5. Nastavnici su informatički pismeni 6. Nastavnici razvijaju vještinu komunikacije na stranim jezicima 7. Nastavnici su članovi profesionalnih udruženja, u lokalnom i regionalniom kontekstu				
Upisati prosječnu ocjenu za 'Stručno usavršavanje i profesionalni razvoj' (prosječna ocjena predstavlja zbir svih numeričkih ocjena podijeljen sa ukupnim brojem indikatora)				
Da li škola ima plan i prioritete djelovanja, u svrhu poboljšanja ocjene pojedinih indikatora; ako ima, ukratko ih navedite u donjem polju				

¹³ Akcioni plan za implementaciju Strategije kulturne politike u BiH, www.mcp.gov.ba/org. Jedinice/ sektor nauka kultura/pravni okvir (strategije)

3. Ophođenje sa članovima školske zajednice				
Upišite X ispod ocjene koja najbliže opisuje dolje navedene indikatore	1	2	3	Navesti izvor verifikacije (npr. zapisnici, fotografije, radovi...)
1. Nastavnici iskazuju sposobnost za timski rad 2. Nastavnici iskazuju sposobnost prilagođavanja i integracije 3. Nastavnici iskazuju spremnost za rješavanje konflikta 4. Poznaju norme komuniciranja				
Upisati prosječnu ocjenu za 'Ophođenje sa drugim članovima školske zajednice' (prosječna ocjena predstavlja zbir svih numeričkih ocjena podijeljen sa ukupnim brojem indikatora)				
Da li škola ima plan i prioritete djelovanja, u svrhu poboljšanja ocjene pojedinih indikatora; ako ima, ukratko ih navedite u donjem polju				

Učesnici u izradi Instrumentarija za vrednovanje i samovrednovanje kvaliteta rada osnovne škole:

Stručnu pomoć u izradi dokumenta pružili su Nedžada Faginović i Arthur R.Ivatts, stručnjaci za obrazovanje pri UNICEF-u, za Program MDG F Kultura za razvoj.

Voditeljica projekta: *Branka Popić, Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje*

Aneks 1

Članovi radne grupe:

Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje: Branka Kovačević, Jasminka Nalo, Sanja Lulo, Stojan Ljolje

Ministarstvo civilnih poslova: Aida Durić, Almina Čibo, Jelena Vuković

Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke: Edina Pezo, Ismet Strujo, Jasmina Oruč

Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske: Ivana Idžan, Ljubiša Rokić, Slavica Kuprešanin

Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Unsko-sanskog kantona: Minka Džafić

Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i športa Županije Posavske: Nada Dujković

Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Tuzlanskog kantona: Alisa Jogunčić

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona: Amela Avdić

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Bosansko-podrinjskog kantona: Amira Borovac

Ministarstvo obrazovanja nauke, kulture i sporta Srednjobosanskog kantona: Esminka Burek

Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Hercegovačko-neretvanskog kantona: Ignacije Radić

Ministarstvo znanosti, prosvjete, kulture i športa Hercegbosanske županije/Kantona 10: Mato Križanac

Odjeljenje za obrazovanje/Pedagoška institucija Vlade Brčko distrikta BiH: Milan Ljubojević, Ranko Nestorović

Republički pedagoški zavod Republike Srpske: Mira Grbić

Zavod za školstvo Mostar: Vesna Varunek

Pedagoški zavod Zenica: Ramajana Kukavica

Pedagoški zavod Tuzla: Hasib Hasanović, Ramiz Nurkić

Prosvjetno pedagoški zavod Sarajevo: Azemina Bogdanović, Dina Borovina, Indira Mešković

Pedagoški zavod Goražde: Salih Posvandžić

Udruženje roditelja u BiH: Senada Pepeljak

Udruženje srednjoškolaca u BiH: Adisa Hodžić, Aleksandar Popović, Esmir Omamović, Sandra Valetić

Predstavnici osnovnih škola BiH: Adela Krupalija, Irma Purković, Mirjana Knežević, Željka Vasović Tolj